

PROTOKOL O HODNOCENÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE posudek oponenta

Práci předložil(a) student(ka): Tereza Ničová

Název práce: Volba povolání a genderové stereotypy

Oponoval (*u externích oponentů uveďte též adresu a funkci ve firmě*): Dana Hamplová

1. CÍL PRÁCE (*uveďte, do jaké míry byl naplněn*):

Cíl práce není jasně stanoven. Na jednu stranu z názvu vyplývá, že jde o snahu vysvětlit, na základě čeho vznikají rozdíly ve volbě povolání mezi muži a ženami, v úvodu se hovoří o tom, že cílem práce je zjistit, jak se genderové stereotypy promítají do volby střední školy. Teoretický úvod se pak z velké části věnuje diskuzím na téma genderů, případně rozdílů mezi genderem a pohlavím.

2. OBSAHOVÉ ZPRACOVÁNÍ (*náročnost, tvůrčí přístup, proporcionalita teoretické a vlastní práce, vhodnost příloh apod.*):

Velká část textu je věnována diskuzím o různém pojetí genderu, ale není vůbec jasné, jak to souvisí s cíli práce. Například – na str. 10 se dočteme, že existují intersexuálové – jak to souvisí s rozdílnou volbou střední školy u dívek a chlapců? Podobně na str. 11 autorka zdůrazňuje, že existuje „mnoho jedinců, kteří těmto genderovým stereotypům neodpovídají“. Jak se to promítá do analýz a hlavní výzkumné otázky, jíž je rozdílná volba školy?

Zatímco teoretická část se věnuje z velké části diskuzím o sociálním charakteru genderu, v empirické části se to nijak nereflektuje a jednoduše se řeší volba povolání podle pohlaví. Z tohoto hlediska jsou navržené hypotézy zmatečné – mluví se o volbě školy z hlediska genderu, ale vůbec se neřeší gender, ale pohlaví. Otázky v dotazníku jsou zaměřené na pohlaví, v teoretické části se ale zdůrazňuje, že mezi genderem a pohlavím je rozdíl.

Výzkumná metoda není dostatečně popsána. Autorka BP hovoří o tom, že oslovila školy, ale měla nízkou návratnost. Jak konkrétně se dotazník distribuoval? Co je nízká návratnost? O jaký typ škol se jednal? Jaká měla být motivace škol na výzkumu participovat?

Byť se empirická část omezuje na jednoduché frekvence. Interpretaci dat by bylo možné vylepšit, slabinou je především to, že se z dat dělají závěry, které z nich učinit nelze. Například respondenti odpovídali na otázku, zda se setkali s názorem, že jejich škola není vhodná z hlediska jejich pohlaví. Kromě toho, že se při interpretaci přechází od pohlaví k genderu, problém je se základní interpretací, že genderové stereotypy ovlivňují volbu školy. Jak autorka ví, že tyto komentáře ovlivnily výběr školy? A jak vůbec ví, zda tyto komentáře předcházely volbě školy nebo se s ním studenti setkali až v průběhu studia? A jak ví, jaký je gender respondenta?

3. FORMÁLNÍ ÚPRAVA (*jazykový projev, správnost citace a odkazů na literaturu, grafická úprava, přehlednost členění kapitol, kvalita tabulek, grafů a příloh apod.*):

Formální úprava je dobrá.

4. STRUČNÝ KOMENTÁŘ HODNOTITELE (*celkový dojem z bakalářské práce, silné a slabé stránky, originalita myšlenek apod.*):

V předloženém textu mě trochu mate způsob práce s genderem a pohlavím. Na jednu stranu se tvrdí, že gender je sociální konstrukt, do kterého si jedinci mohou vkládat svůj obsah, počet genderů je neomezený, ale zároveň se hovoří o přidělených rolích mužů a žen. Na jednu stranu se tvrdí, že součástí genderu je složka fyzická a biologické rysy určující pohlaví, ale zároveň se tvrdí, že gender je zcela sociální konstrukt. Čemu tedy autorka textu věří? Jak autorka rozlišuje rozdíl mezi stereotypem (např. představami o citovosti) a případně reálnými biologickými rozdíly?

Vůbec nerozumím tvrzení, že „pro každou společnost je pohlaví dáno jako základní kritérium, nicméně ty samé kultury už se neshodnou na tom, jak odlišit jeden gender od druhého“. Autorka nejdříve upozorní na to, že pohlaví je biologická danost, v čem se tedy kultury neshodnou? V jakém smyslu „kultury“ řeší, co je gender? Není to jen problém specifický pro současnou západní kulturu, respektive pro specifické sociální vrstvy současné kultury?

5. OTÁZKY A PŘIPOMÍNKY DOPORUČENÉ K BLIŽŠÍMU VYSVĚTLENÍ PŘI OBHAJOBĚ (*jedna až tři*):

- Na str. 12 se objevuje zajímavé tvrzení, že stereotypy a jejich proměnlivost je v dějinném vývoji a čase velmi malá, což je záležitostí tradice. Jak autorka vysvětluje, že se jednotlivé tradice ve vnímání mužů a žen tak podobají? Jinými slovy, jak si vysvětluje to, že genderové stereotypy jsou tak univerzální? V textu se to odbývá tím, že tradice se konzervuje, to je z principu tautologické vysvětlení kruhem – tradice znamená konzervovat. Ale proč se konzervují tyto konkrétní hodnoty a jak je možné, že jsou víceméně univerzální? Proč v některé kultuře nevznikla tradice, podle které jsou muži slabší a ženy fyzicky silnější a nekonzervuje se tato tradice?
- Pokud existuje neomezené množství genderů, dává smysl hovořit o ženách jako skupině? A pokud ano, představují ženy skupinu s podobnými zkušenostmi? Má ministryně vlády sociálně a kulturně více společného s ostatními ministry nebo s pokladní v supermarketu?
- Na straně 18 se uvádí, že „v kontextu genderu a nerovností ... k žádné změně pomocí vzdělávacího systému nedochází“. Jak autorka v této souvislosti interpretuje skutečnost, že cca 60 procent studentů vysokých škol jsou muži? Znamená to, že když mluví o genderových nerovnostech, odkazuje na znevýhodnění mužů ve vzdělávacím systému? Pokud ano, opravdu se toto v čase nezměnilo?
- Na str. 23 se tvrdí, že „z výzkumů vyplývá, že převážná většina dívek a chlapců si volí obory odpovídající jejich genderu“. Pokud je gender sociální konstrukt, k jakému genderu se chlapci a děvčata hlásí? A pokud je genderů neomezený počet, jak lze určit, která volba odpovídá genderu a která ne?

6. NAVRHOVANÁ ZNÁMKA (*výborně, velmi dobře, dobře, nedoporučuji k obhajobě*):

Práce navrhuji hodnotit jako maximálně „dobrou“.

Datum: 20.5.2024

Podpis: